

Avtale mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder.

Som urfolk har samene rett til å bli konsultert i saker som kan få direkte betydning for dem. For å sikre at arbeidet med vernesaker etter naturvernloven som berører samiske områder gjennomføres på en tilfredsstillende måte, er Miljøverndepartementet og Sametinget enige om å legge vedlagte retningslinjer for saksbehandling til grunn ved konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget.

Oslo, 31. januar 2007

Helen Bjørnøy
miljøvernminister

Aili Keskitalo
sametingspresident

Innledning

Angjeldende retningslinjer for saksbehandling etter naturvernloven i samiske områder legger til grunn følgende:

- Naturvernloven
- Rundskriv T-3/99 Saksbehandlingsregler etter naturvernloven
- Avtale om konsultasjonsprosedyrer mellom statlige myndigheter og Sametinget fastsatt ved kongelig resolusjon av 1. juli 2005
- Gjeldende veileder til avtalen om konsultasjonsprosedyrer.
- Internasjonale avtaler og forpliktelser¹

§1 Formål:

¹ Særlig i henhold til ILO-Konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, art. 1 og 27 og FNs konvensjon om biologisk mangfold.

Retningslinjenes formål er å sikre at konsultasjoner i forbindelse med alle forslag om vern etter naturvernloven i samiske områder skal foregå i god tro og med målsetting om å oppnå enighet mellom staten og Sametinget/samiske interesseorganisasjoner/samiske rettighetshavere.

§2 Virkeområde:

Retningslinjene gjelder for alle typer vern etter naturvernloven i fylkene Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag, samt kommunene Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtålen og Røros i Sør-Trøndelag fylke, og Engerdal og Rendalen, Os, Tolga, Tynset og Folldal kommuner i Hedmark fylke og Surnadal og Rindal kommuner i Møre og Romsdal fylke.

For naturområder der det er enighet om at vern ikke får direkte betydning for samiske interesser trenger ikke disse retningslinjene følges.

§3 Informasjon:

Statlige myndigheter og Sametinget plikter å gi full informasjon om alle relevante forhold på alle stadier i behandlingen av verneplansaken. Informasjon skal gis på en slik måte at det sikrer fremdriften i saken.

§4 Protokoll

Det skal føres protokoll fra alle konsultasjonsmøter mellom statlige myndigheter og Sametinget/samiske interesseorganisasjoner/samiske rettighetshavere på alle stadier i en verneplansak. I protokollen skal det gis en kort redegjørelse for hva saken gjelder, synspunkter og konklusjon. Utkast til protokoll skrives av statlig myndighet, og protokollen skal godkjennes både av statlig myndighet og Sametinget/samiske interesseorganisasjoner/samiske rettighetshavere.

Unntaksvis kan partene bli enige om å ikke føre særskilt protokoll for rene informasjonsmøter.

§5 Behandlingsprosess:

Det er fylkesmannen, Direktoratet for naturforvaltning og Miljøverndepartementet som er ansvarlige planmyndigheter for arbeidet med forberedelse av verneforslag etter naturvernloven.

§ 5.1 Saksbehandling på lokalt-/regionalt nivå.

1. Staten v/vedkommende fylkesmann skal så tidlig som mulig informere Sametinget om planer om oppstart av verneplanarbeid. Sametinget skal deretter så raskt som mulig innenfor en ramme på 3 uker gi tilbakemelding til vedkommende fylkesmann om det er

ønskelig å gjennomføre konsultasjoner. Fylkesmannen skal deretter drøfte og søke å komme til enighet med Sametinget om en hensiktsmessig, praktisk organisering av verneplanprosessen på lokal-/regionalt nivå slik at samiske interesser blir ivaretatt på en praktisk og konstruktiv måte. Formell melding om oppstart av verneplanarbeidet skal først kunne foretas etter at disse drøftingene er avsluttet.

Dersom det ansees hensiktsmessig av en av partene skal fylkesmannen opprette et eget arbeidsutvalg som skal bistå fylkesmannen i verneplanarbeidet. Arbeidsutvalget skal sammensettes med bl.a. representanter fra berørte samiske interesseorganisasjoner/samiske rettighetshavere. Arbeidsutvalgets mandat og sammensetning fastsettes av fylkesmannen etter konsultasjoner med Sametinget. Arbeidsutvalget skal kunne fremme forslag om særskilte utredninger for å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag i spørsmålet om vern og andre spørsmål som trenger nærmere klargjøring på dette stadiet i saksbehandlingen, og som har betydning for vernespørsmålet.

Dersom partene ikke blir enige om konsultasjonsprosedyren, herunder utredningsbehovet, skal fylkesmannen bringe saken inn for Direktoratet for naturforvaltning. Om nødvendig kan Direktoratet bringe Miljøverndepartementet inn i saken.

2. Fylkesmannen skal i henhold til rundskriv T-3/99 II Vernearbeidet pkt. 1 – 4 utarbeide et forslag til verneplan og gjennomføre konsultasjonsmøter mv. med Sametinget/samiske interesseorganisasjoner/samiske rettighetshavere etter de retningslinjer som statlige myndigheter og Sametinget er blitt enige om under pkt. 1. I vernesaker som berører samiske områder skal, med mindre ikke annet blir omforent, lokal-/regional og sentral høring gjennomføres i to atskilte omganger slik at Sametinget får anledning til å bli kjent med synspunktene til samiske organisasjoner-/lag og rettighetshavere før Sametinget selv går inn i konsultasjoner med statlig myndighet og/eller avgir uttalelse til verneforslaget.

3. Dersom det oppstår uenighet mellom fylkesmannen og samiske interesser i arbeidsutvalget jf pkt.1, skal fylkesmannen i høringsmaterialet redegjøre for de ulike standpunktene. Dersom flertallet i arbeidsutvalget krever det, eller at flertallet av de samiske representantene i arbeidsutvalget krever det, skal fylkesmannen sammen med sitt eget høringsforslag legge fram for høring alternativ(e) verneforslag.

4. Fylkesmannens faglige innstilling i vernesaken er offentlig og skal sendes videre til Direktoratet for naturforvaltning. Av saksdokumentene skal det fremgå på hvilke punkter det er enighet mellom statlige myndigheter på regionalt nivå og samiske interesser og på hvilke punkter det er uenighet. Der det er uenighet skal Sametingets vurderinger og standpunkter framgå. Dersom det er lagt fram et eget alternativt forslag fra arbeidsutvalget under høringen, skal dette forslaget omtales nærmere sammen med innkomne merknader til forslaget.

5. Enighet på dette stadiet i saksbehandlingen legges til grunn for den videre behandling av saken. I særskilte tilfeller kan det være grunnlag for at fylkesmannen ønsker

justeringer i forhold til oppnådd enighet mellom fylkesmannen og samiske interesser. Fylkesmannen skal da orientere Sametinget, slik at Sametinget kan få anledning til å respondere på endringer som foretas, og komme med sine merknader som skal tas inn i fylkesmannens endelige tilrådning.

§ 5.2 Saksbehandling på sentralt nivå.

1. Direktoratet for naturforvaltning forestår høring på sentralt nivå, jf rundskriv T-3/99, II Vernearbeidet pkt. 5. Direktoratet skal så tidlig som mulig kontakte Sametinget for avtale om konsultasjoner. Dersom direktoratet planlegger å sende ut på sentral høring et verneforslag som inneholder andre delforslag enn det som fremkommer av fylkesmannens tilrådning og/eller der det må antas at forslaget kan være i strid med samiske interesser, skal det åpnes for konsultasjoner med Sametinget. I høringsmaterialet skal det redegjøres for Sametingets og direktoratets oppfatninger dersom det ikke oppnås enighet mellom partene i forkant av den sentrale høringen. Dersom det i arbeidsutvalget fremmes flere forslag, jf § 5.1. punkt 3, skal også disse sendes på sentral høring.

2. Før endelig tilrådning sendes fra direktoratet til departementet skal direktoratet avklare med Sametinget om det er behov for ytterligere konsultasjoner. Uavhengig av om det gjennomføres egen konsultasjonsrunde eller ikke, skal det i direktoratets tilrådning redegjøres for på hvilke punkter det er enighet mellom direktoratet og Sametinget og på hvilke punkter det er uenighet. Der det er uenighet skal Sametingets vurderinger og standpunkter komme klart fram i innstillingen.

§ 5.3 Behandlingen i Regjeringen

1. Miljøverndepartementet foretar klargjøring for den politiske behandling av vernesaken, jf rundskriv T-3/99, II Vernearbeidet pkt. 6. Vedtak om vern skal treffes av Kongen i statsråd. Departementet skal som ledd i dette arbeidet ta kontakt med Sametinget og avklare nærmere spørsmålet om ytterligere konsultasjoner; eventuelt avtale nærmere om hvordan slik konsultasjon skal skje. Det kan være aktuelt med en egen konsultasjon i etterkant av foreleggelsen før departementet avslutter sitt arbeid med saken før endelig beslutning i Regjeringen. Det skal alltid gis anledning til et slikt avsluttende konsultasjonsmøte dersom det etter departementsforeleggelsen ligger an til endringer av det statlige myndigheter og Sametinget tidligere har hatt en felles oppfatning om.

Det skal gis tilstrekkelig tid til reelle konsultasjoner, men ikke slik at dette medfører en unødvendig forlengelse av saksbehandlingsprosedyren.

2. Det skal i foredraget til kgl.res. under et særskilt punkt fremgå på hvilke punkter det er enighet mellom Miljøverndepartementet og Sametinget og på hvilke punkter det er uenighet. Der det er uenighet skal Sametingets vurderinger og standpunkter fremgå.

§ 5.4. Arbeidet med forvaltningsplanen.

Det er Direktoratet for naturforvaltning som har myndigheten til å godkjenne forvaltningsplaner. Arbeidet med slike planer skal følge disse saksbehandlingsreglene §§ 1 – 5.2.

§ 6 Forvaltning

Det er vernebestemmelsene for verneområdet som fastsetter hvem som skal være forvaltningsmyndighet av verneområdet, og om det skal opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av verneområder. Forvaltningsmyndigheten skal påse at samiske interesser blir ivaretatt på en god måte og at utformingen av forvaltningsregimet skal skje i samsvar med konsultasjonsavtalen mellom staten og Sametinget.